

**ZLATA TRADICIJA
MIKLAVŽEVANJA
V GORIČANAH**

Masa Berzan / Mošnik 2018.

MIKLAVŽEV VEČER

Miklavžev večer je. Piše se leto 1969. Otroci so nemirni, komaj čakajo, da bodo šli spat. Na mizo so pripravili krožnike, nanje napisali vsak svoje ime. Zjutraj pa jih bo na krožnikih čakalo darilo, ki ga bo čez noč prinesel sveti Miklavž.

Zunaj se slišijo neki čudni glasovi, neko rjojenje, zvončkljanje zvonca. Le kaj je to? Starejši se še spominjajo, da je pred leti hodil Miklavž od hiše do hiše. Kaj, če bo spet prišel? Res je prišel. Potrkal je na vrata in presenečeni smo mu odprli. Z njim so parkeljni: rogati, kosmati, strah zbujujoči. Pa angelček je tudi zraven.

»Dober večer dragi otroci, dragi starši. Po dolgem času sem spet prišel med vas. Ste bili kaj pridni, ste ubogali starše? So bili starši tudi kaj pridni? Vesel sem, ko vas vidim tukaj zbrane.

Otroci, kaj imam tu v košari? Darila, tako je. Darila za vas. Na njih so napisana vaša imena, prvi je Janez. O kako si že zrasel. Ali znaš kaj moliti, znaš zapeti kakšno pesem? No, kar korajžno - parkeljni, mir!«

Tako je vsako leto 5. decembra, ko se začne delati mrak in Miklavž s svojim spremstvom obiskuje družine po vasi. V Goričanah je že petdeset let tako. Brez prekinitve.

O MIKLAVŽU IN PARKELJNIH

Miklavž, kakor pri nas navadno imenujemo svetega Nikolaja, je gotovo eden najbolj priljubljenih svetnikov, na kar kaže tudi dejstvo, da mu je v naši državi posvečenih kar 116 cerkva. Podoba tega prikupnega svetnika je v nas tako močno živa že od otroških let, bolj kakor podoba marsikaterega drugega svetnika.

V novembru otroci pišejo pismo sv. Miklavžu. Vanj napišejo, kaj bi radi, da jim prinese, ko bo nosil darila. Oddajo ga na okensko polico in nato radovedno čakajo, kdaj bo pismo izginilo. To je tudi čas, ko gledajo v prelepo ožarjeno nebo in jim starši pravijo, da Miklavž peče piškote.

Na predvečer godu sv. Miklavža (s 5. na 6. december), preden gredo otroci spat, po običaju postavijo peharje ali krožnike na okenske police oziroma mize. Naslednje jutro pa nestrpno navsezgodaj pritečejo v kuhinjo in pokukajo vanje, da bi videli, kaj jim je dobri mož prinesel. V preteklosti je Miklavž otrokom nosil dobrote, kot so orehi, jabolka, suho sadje, rožiči, piškoti, za malo manj pridne pa šibo. Zdaj jim včasih izpolni željo, ki so jo napisali v pismu.

Kjer pa je sv. Miklavž s svojim spremstvom angelčkov, sv. Antona ter parkeljnov hodil po domovih, je bilo posebno doživetje. Ponavadi je otroke vprašal, ali so bili pridni, ter jih prosil, da mu zapojejo kakšno pesem ali zmolijo kakšno molitev. Otroci so Miklavža gledali s strahospoštovanjem, bali so se predvsem parkeljnov. Nato je Miklavž otrokom razdelil darila: bombone, suho sadje, jabolka ... pa tudi šibo tistemu, ki slučajno ni bil priden.

Miklavževanje je pri nas priljubljeno predvsem zato, ker ga dojemamo kot slovensko tradicijo, ki se navezuje na nekatere obrede še iz časa pred prihodom krščanstva. Najstarejši ohranjeni opisi Miklavževega obhoda na Kranjskem so iz sredine 19. stoletja.

Iz življenja sv. Nikolaja

Sveti Nikolaj se je rodil v 4. stoletju našega štetja v kraju Patara v Mali Aziji (današnji Turčiji) bogatemu in zelo pobožnemu očetu Evfemiju in materi Ani, sestri prejšnjega nadškofa v Miri. Vzgojila sta ga v bogaboječnosti in ga poslala v dobre šole. Še čisto mlad je živel zelo zgledno. Njegov stric – škof ga je posvetil v duhovnika. Prav tedaj so starši zboleli za kugo in umrli. Veliko premoženje, ki ga je podedoval, je razdelil med reveže. Njegov stric je sezidal samostan in za opata v njem postavil Nikolaja.

Ta se je v svoji veliki skromnosti branil te službe, naposled se je dal preprostiti od redovnih bratov, da je prevzel mesto predstojnika in ga upravljal z veliko modrostjo. Pripoveduje se, da se v Miri niso mogli zediniti, koga naj izvolijo na izpraznjeni ško-

fovski sedež; zbrali so se h goreči molitvi in prosili Svetega Duha za razsvetljenje. Sklenili so, naj bo za škofa tisti duhovnik, ki bo naslednji dan prvi stopil v cerkev. In glej, Nikolaja, ki o vsem tem ni nič vedel, je Bog pripeljal v cerkev in ga tako postavil za škofa.

V tistih časih zadnjih preganjanj kristjanov za časa cesarja Dioklecijana je moral biti zelo pogumen in razumen, kdor je opravljal škofovsko službo. »Če naj imajo moje besede moč, da bodo segle do srca, moram svojim ovčicam biti za zgled v vseh krepostih,« je imel navado reči in se je po teh besedah tudi ravnal; bil je usmiljen in dobrotljiv, se postil in spal na golih tleh, že pred svitom je zbral svoje duhovnike k skupni molitvi.

Na dan Nikolajeve smrti 6. decembra praznujemo njegov god. Vse bolj znan pa je postajal od 11. stoletja naprej, zlasti zaradi priljubljenih legend o njegovi čudodelnosti in dobroti.

Tri kepe zlata za doto. Tri hčere siromašnega moža je rešil sramotne usode, ko jim je ponoči skozi okno potisnil tri kepe zlata. Ena kepa se je zavalila na tla in pristala v copati, ki je ležala pred ognjiščem. Od tod nemara izhaja šega, da otrokom ponoči prinaša darove v nastavljene posode ali drugod po svetu v nastavljene nogavice. Iz te legende verjetno izvira tudi obdarovanje ob Miklavžu, kepe zlata pa naj bi predstavljala jabolka.

Rešil je mornarje nevarnosti na morju, ko se je podal na krov, umiril vihar in ladjo varno pripeljal v pristanišče.

Ob hudi lakoti je srečno pripeljal ladjo z žitom v Miro. V času lakote v Miri je izprosil sto mernikov žita z neke ladje, ki je bila namenjena k cesarju v Rim. Zagotovil je, da kljub temu s pomočjo njegove molitve pri oddaji ne bodo imeli primanjkljaja, kar se je izkazalo za resnično.

Neki krčmar naj bi hotel umoriti tri popotne študente, ki so se lačni zatekli v krčmo. Nikolaj je po naključju pripotoval mimo in obvaroval študente pred okrutnim zločinom. Zaradi te prigode so ga šolarji in študentje izbrali za svojega zavetnika.

Parkelj

Parkelj je mitološko bitje strašljive podobe, ki ponazarja zlega duha, hudiča in spremlja svetega Miklavža. Ljudska navada je, da Miklavž deli otrokom dobrote, parkelj pa jih straši in zganja hrup z verigami.

Ima kosmato telo, pokrito s črnimi ali rjavimi dlakami, ki ga dopolnjuje dolg, prav tako dlakav rep. Na nogah ima preklana kopita ali parklje, v nekaterih kulturah tudi kremplje. Glavo mu krasijo rogovi. Iz ust se mu vije dolg, rdeč, včasih tudi preklan jezik. Ima tudi dolge ostre zobe, podobne vampirskim.

Kdo je pravzaprav sploh lahko parkelj, ali so kakšne omejitve? Parkelj je lahko polnoleten, neporočen moški. Ker zanimanje za ta običaj malo upada, so lahko to tudi mladoletni fantje.

Če ste mislili, da je biti parkelj lahka naloga, potem ste se motili. Teža kostuma namreč lahko presega trideset kilogramov, pod masko je vroče, slaba vidljivost.

Prigoda Miklavž in parkelj

Miklavž se je odpravil obiskat revnega dečka, ki je bil bolan in tudi lačen. Miklavž si je naložil vrečo jabolk zanj in ker je zunaj močno snežilo je vzel konja in si opasal meč namesto da bi vzel palico. Medtem ko sta s konjem dirjala skozi temno noč, se je konj v hipu ustavil. Ker je Miklavž v roki držal vrečo, ni mogel pogledat, kaj je razlog za to. Tako je vzel meč in z njim zamahnil. Nekaj je zacvililo in nato je konj zdirjal dalje.

Deček je bil zelo vesel darila in Miklavža, ki ga je tolažil ob postelji. Tedaj je zunaj nenadoma nekdo začel javkati: »Miklavž, krepelj nazaj!« Bil je parkelj, ki je iskal svoj krepelj, katerega je našel dobri mož v svoji vreči. Ko ga je vrnil parkeljnu, se mu je ta zahvalil in mu rekel, da se sedaj lahko vrne nazaj k nemarnim, Miklavž pa k dobrim, bolnim, ubogim in pridnim. Od takrat naprej torej za Miklavžem hodijo parkeljni.

Obhodi v zimskem času

Zima pokrije naravo s snežno odejo in jo zaziblje v skrivnostno spanje. Po stari ljudski veri, ki je menda indoevropska, je zimska narava v dolgih temnih nočeh nevarno torišče temnih sil, demonov in besov, ki ogrožajo človeka in njegovo imetje.

Severni narodi, pri katerih je zima posebno dolga in ostra, so verovali, da hudi duhovi in besi povzročajo nevarne zimske viharje in snežne zamete. Odganjali so jih od svojih domov, polj, travnikov in gozdov s hrupnimi obhodi – obredno maskirani s krinkami pošastnih demonskih likov.

Nekateri narodopisci, kakor npr. Graber, Meissen idr., domnevajo, da se je iz takih pradavnih obrambnih obhodov poganskega izvora v krščanski dobi razvila šega današnjega miklavževanja, ki se pojavlja ob začetku zime. V krščanskem srednjem veku so v krinkah nekdanjih zimskih demonov začeli nastopati parklji ali parkeljni kot peklenščki. Izraz »parkelj« je nemškega izvora, izhaja iz nemške besede Bartl – brada, ki prav tako kakor ime Spitzbartl pri Slovencih v rabi kot špicpartl označuje nosilca brade oziroma kozjebradca. Ta pa je po ljudski predstavi zlodej, vrag, ki zlasti v pravljicah pogosto nastopa kot kozel. Ljudska domišljija je v krščanski dobi nekdanje poganske demone kratko malo spremenila v peklenščke.

Parkeljni z različnimi imeni imajo vsekakor prastaro domovinsko pravico na indoevropskih tleh. Sveti Miklavž se jim je pridružil šele po 12. stoletju. Tedaj se je začelo razvijati naše miklavževanje iz srednjeveških religioznih iger.

Narodopisec Karl Meissen ugotavlja, da se ta šega naslanja na neko legendo o sv. Elipidi, ki pripoveduje o prikazni, ki da jo je svetnica imela na začetku 13. stoletja. Videla je sv. Miklavža v spremstvu drugih svetnikov – krotečega hude duhove. Ti so se mu morali vdati in mu slediti, vklenjeni v težke verige.

Zakaj maskiranje?

Na določeni točki človekovega razvoja so umišljeni pohodi demonov in rajnikov doživeli materializacijo: človek jih je začel sam mimično predstavljati. Nastopal je v opravi, ki naj bi ustvarjala videz, da nastopajoči ni človek, ampak nekaj drugega. V njej naj bi se tudi skrili pred izmišljenimi nadnaravnimi bitji, ki se jih je bal. V njej se je nazadnje identificiral z bitji, ki jih je predstavljal. Maskiral se je.

Obhodi sredozimskih mask, kakor in kolikor so se do danes ohranili, naj bi potekali v starem dušnem času. Ugotavljamo pa, da se je ta čas razcepil na več terminov od konca septembra do začetka februarja.

Nič ni čudnega, če so se stari sredozimski obhodi na območjih z intenzivnejšim dušnim pastirstvom zlasti v dobi protireformacije umaknili tako močnim pritiskom. Po svoje je k temu pripomoglo še razsvetljenstvo. Sredozimski obhodi pa so se zlasti v nekaterih odročnih alpskih krajih ohranili do naših dni. To priča o njihovi globoki zakoreninjenosti.

Obhodu sv. Nikolaja se je tako pridružil najprej eden, sledila pa je lahko truma strahljivo maskiranih obhodnikov, dedičev starega divjega lova, peklenščkov. Oni naj bi strahovali nemarneže in neubogljivce. Cerkev je s tem del starih grozljivih obhodov usmerila drugam in jih tako ukrotila. Peklenščki so se za naprej v določeni meri odpovedali svoji gospodovalni vlogi in se podredili sv. Nikolaju in njegovemu poslanstvu. Tako so dobili tudi obhodi sv. Nikolaja svoje mesto v sredozimskem času velikega dela Evrope. Tudi oni so sprejeli izročilo divjega lova, čeprav že povsem pokristjanjeno in vsebinsko spremenjeno. Vendar se vsi hrupni obhodniki, nasledniki starega divjega lova, niso povsod pridružili sv. Nikolaju. Skozi stoletja so se ohranili sami po mnogih evropskih deželah.

Prizor s svetim škofom in njegovim spremljevalcem angelom ostaja sicer osrednji del, toda početje njegovih drugih spremljevalcev (krampusov) v drugem delu obiska priča, da so nasledniki divjega lova. Ne samo, da renčijo in razsajajo z verigami, napadalno se lotevajo fantičkov, ki jih izzivajo, predvsem pa lovijo domača dekleta. Tako se dogaja na sosednjem nemškem Štajerskem pa naprej na Salzburškem in

Tirolskem. Tod se nabere včasih do štirideset krampusov, ki se – ne meneč se za Miklavža – podijo po vasi (Krampuslaufen). Na Južnem Tirolskem sv. Nikolaj kar izgine v množici nekakšnih strašil. Ponekod (na Zgornjem Štajerskem, na Tirolskem in Salzburškem) so znane in priljubljene ljudske igre o sv. Nikolaju, ki jih domačini igrajo po gostilniških izbah.

MIKLAVŽEVANJE V GORIČANAH

V pričujoči knjižici želimo prikazati začetke obujanja miklavževanja v naših krajih, tega prastarega običaja. Mladi fantje se na predvečer godu svetega Nikolaja – 5. decembra, preoblečejo v parkeljne ter v spremstvu sv. Miklavža rajajo po vaseh.

Med drugo svetovno vojno in po njej so bili bolj dejavni Miklavž in parkeljni v Vašah. V Goričanah se je ta navada oživila leta 1969. Takrat si niso niti v sanjah predstavljali, da bo to trajalo neprekinjeno do sedaj – torej celih petdeset let. Menjavali so se rodovi parkeljnov in Miklavža, vmes so fantje služili vojsko v JLA, vojski takratne skupne države Jugoslavije. Vendar so zdržali in danes je miklavževanje močno zasidrano v srcih prebivalcev vasi Goričane in Vaše.

Zahvaljujemo se vsem generacijam, ki so v teh letih kot parkeljni, angelčki, sv. Anton, Miklavž nadaljevali tradicijo, da se je ohranila do danes, in upamo, da se bo ohranjala še naprej. Hvala vsem mamam, ki so šivale oblačila, naj bo to za Miklavža, sv. Antona, angelčka ali parkeljna. Hvala vsem fantom, ki so izdelovali maske za parkeljne in vsem, ki so bili pri tem opravilu udeleženi. Hvala vsem za fotografije dogodkov.

Kako se je začelo? Bilo je leta 1969

Spomini Marka Sušnika

Nekega lepega in toplega avgustovskega večera leta 1969 smo fantje sedeli na bregu sredi vasi v Goričanah in modrovali o tem in onem. Bili smo mladi, za nas je bilo pomembno, da smo ob večerih v vasi kakšno ušpičili. Na novem rdečem mopedu se je k nam pripeljal tudi Slavko Smolec – Jerebov Slavic po domače, ki je bil kakšno leto starejši od bratovščine, ki je sedela na bregu. Beseda je tekla o raznih stvareh, ko je nenadoma Slavic prišel na dan z idejo, da bi se letos napravili v parkeljne. Za nas, tam zbrane, je bil to kar majhen šok. Hkrati s tem smo začutili izziv, da se tega lotimo, vendar nismo vedeli, kako. Bolj ko se je približeval 5. december, bolj nas je vse skupaj vznemirjalo. Začeli smo izdelovati maske iz zajčjih kož in temnega blaga, kakor smo vedeli in znali.

Slavic je bil deležen dragocenih nasvetov, posebno od Čerenovega Toneta iz Vaš, ki je bil pred leti Miklavž s spremstvom po Vašah in Goričanah. Po vojni je bila ta dejavnost zelo živa posebno v Vašah, čeprav jo je takratna oblast preganjala. Na dan našega prvega miklavževanja je Slavic prinesel tudi nekaj podloženih bund. Obrnili smo jih okoli, tako da je bil kosmati del navzven.

Največja težava je bila Miklavževa oprema. Palica, ki je v funkciji še danes, je bila zapuščina zadnjega Miklavža iz Vaš, plašč pa sva s Slavcom izprosila od takratne-

ga preškega župnika. Plašč je bil star 150 let in je imel vsite drage kamne, ki so se v svetlobi močno lesketali. Kapo oz. mitro je naredila moja mama, po poklicu šivilja, tako da je z blagom oblekla kartonsko osnovo kape. Brada in brki ter lasje pa so bili narejeni iz vodoinstalaterskega prediva.

Angel je imel srebrno obleko in srebrne čevlje – poročno zapuščino matere prvega angela Andreja. Drugi so bili v maskah, ki so bile narejene pretežno iz zajčjih kož. Posebno posrečena maska je bila Slavčeva, ki je imela glavo črnega kozla.

Prvi obhod po vasi

Na predvečer Miklavževega godu leta 1969 smo se pol ure pred pohodom dobili pri Milanu Jamniku doma, se napravili in se ogledovali med seboj, kako strašni smo bili. Bilo je mnogo smeha, preden smo se odpravili na pot po vasi. Tako opremljeni smo bili: Slavko Smolec, Milan Jamnik, Vinko Božnar, Dušan Dolinar, Andrej Inglič, Janez Inglič, Dušan Svast, Karel Luštrik, Brane Zalokar in Marko Sušnik. Ob glasnem rjoventju in milih glasovih zvončkov smo začeli obiskovati hiše in podarjati malim otrokom darila – piškote in bombone.

V tistih hišah, kjer so bili živahni otroci, pa tudi dekleta, je bilo zares veselo. Za parkeljni so hodili – seveda v civilu in bolj od zadaj – tudi nekateri možje, v katerih je bil še živ spomin na obhode, ki so jih sami izvajali. V njih se je močno prebudila nostalgija. Prvi večer smo zaključili na takratnem keglišču v Sori.

Večerja pri Bohincu

Približno mesec dni kasneje smo šli na večerjo k Bohincu v Medvode. Takrat je bila to stara gostilna z obokanim polkrožnim vhodom in veliko vežo, v kateri je stal ročni nogomet, na katerega smo po večerji veselo igrali do zelo poznih večernih ali zgodnjih jutranjih ur. Za večerjo pa smo imeli ocvrtega piščanca, kar je bilo za tisti čas pravo razkošje. Tako se je končalo prvo goričansko miklavževanje.

Naslednje leto se je zanimanje širilo in v svoje vrste smo sprejeli nekaj novih članov. Sprejeli smo manjšega angela, prvi pa se je prelevil v sv. Antona. Ta je imel s seboj knjigo, ki je vsebovala seznam grehov in dobrih del posameznikov in seveda pušico, v katero smo sprejemali prostovoljne darove. Teh se je nabralo za bogato večerjo, tako kot prejšnje leto.

Po vasi se je močno razvedelo o naši dejavnosti. Tam, kjer smo bili zaželeni, je gorela luč na stopnišču, ki nam je dajala znak, kje so majhni otroci. Hiš, ki so nas sprejele za svoje, je bilo kar veliko v Goričanah in v Vašah, tako da smo vse v treh do štirih urah komaj obdelali. V poznih urah pa smo šli še na Svetje, kjer smo bili kljub pozni uri sprejeti v marsikateri hiši.

Miklavžev plašč

Pri tretji izvedbi pa je nastal problem Miklavževega plašča. S preškim župnikom nismo več našli soglasja o izposoji, do odhoda pa je manjkalo samo še nekaj ur. Takrat je skupini pomagala mama Jelica, na hitro ukrojila plašč in nanj prišla križ. S tem je bila rešena velika zagata. Z Milanom pa sva pomila vso posodo ter pospravila vse po kosilu, samo da je Jelica lahko šivala. Ta plašč imam v uporabi še danes, oblečen pa je v rdečo in zlato podlogo, tako da ima Miklavž v bistvu izbiro med dvema barvama plašča.

Kasneje je bilo narejenih še nekaj plaščev, kar je razvidno iz posameznih fotografij. Eden od njih je bil delo Darinke – babice Mihevčevih fantov.

Od takrat gre tradicija naprej. Izmenjujejo se generacije, kar pa ne vpliva na kvaliteto izvedbe. Z vsakim letom smo fantje postajali starejši, zrelejši in seveda manj odporni proti alkoholu, ki so ga po hišah ponujali v izobilju.

Težav z oblastjo nismo imeli, nekajkrat so nas spremljali od daleč medvoški policisti s svojimi vozili, ampak to samo zato, ker so nas po službeni dolžnosti morali. Več let smo imeli v svojih peklenških vrstah tudi pravega policista, tako da je bila možnost spora z oblastjo minimalna.

Ponosen sem, da sem bil v vlogi Miklavža v prvi ekipi leta 1969, da sem to vlogo imel nato nekaj let v Goričanah in tudi drugje in da še vedno vsako leto odigram to vlogo, skupaj že petdeset let.

Spomini Boštjana Luštrik – Botija

Moji spomini na Miklavža so zelo čustveni. Ta čustva me spremljajo od otroštva, kasneje pa so se ponovno vzbudila, ko sem pred več kot dvajsetimi leti ponosno in odgovorno sprejel "vlogo" Miklavža, najprej v Sori in kasneje v moji vasi – v Goričanah. V začetku decembra so sledila vprašanja »Boti, a boš ti Miklavž?« Moj odgovor je vedno isti: »Ne, sveti Miklavž pride iz nebes za vse ljudi.«

Spominjam se stavka, ki je prišel iz ust majhnega otroka starega okrog pet let: »Miklavž ve, da obstajamo otroci, čeprav smo drugačni! Hvala da si me prišel obiskat in mi prinesel bombone.« Ostal sem brez besed, objel otroka, ga pobožal in odšel naprej.

To delo je zame res odgovorno, upam, da bom imel še dovolj moči, da ga bom lahko opravljal še naprej.

Takole se miklavževanja in izdelave mask iz papirja spominja Dominik Lapanja

Spominjam se, da so že pred več kot pol stoletja *ta parkljasti* in *ta rogati* po Goričanah in Vašah spremljali sv. Miklavža od hiše do hiše in prežali na dekleta in otroke, ki so si drznili oddaljiti se od varne Miklavževe in angelske družbe.

Kosmate grdobe so tulile in norele, da so debeli zvonci okrog kožuha divje odmevali; gorjače so treskale naokrog in plameni razklanih lojenih bakel so divje *ksihte* hudob še bolj popačili ...

Parkeljni so v naših krajih že stara tradicija, o kateri so nam pripovedovali že dedki in babice. In njihova izročila, pripovedovana z žarom mladosti v očeh, so nas spodbudila, da smo nadaljevali tudi mi in za nami mlajši, ki zdaj že tudi sami uvajajo svoje naslednike. *Tiste cajte smo larfe delali iz cajteng papirja. Limali smo jih z moko in vodo, in če je kdo kuri zmaknil jajce iz gnezda, smo lepili z beljakom, ki pa se kasneje med peko maske v roru ni vedno obnesel.*

Maske smo delali pri meni doma, pekli pa pri »ta dolgemu Pavletu«, kjer so že imeli električni *šporhet* s pečico.¹

Model smo naredili iz pregnetene ilovice izpod Starega gradu. Posušili smo ga na soncu ali v žerjavici in zraven še kak krompir spekli.

Na ta glinen, z mastjo namazan hudobčev obraz smo polagali koščke časopisnega papirja, namočene v lepljivi zmesi moke in vode, sloj za slojem in vse skupaj postavili v pečico, kjer se je maska počasi sušila in strdila. Sledilo je izrezovanje oči, ust in čekanov pa barvanje, lepljenje kocin in grive in pritrjevanje zadnjega dela, ki je bil običajno iz blaga.

Težav je bilo veliko in marsikaj je šlo po zlu, ampak na koncu je bilo veselje ob uspehu še toliko večje.

Ponosen sem na našo mladino, ki je izdelavo mask in izvedbo prireditve povzdignila na profesionalno mednarodno raven, ki zbuja pozornost tudi okrog po Evropi in privablja sodelujoče in obiskovalce iz številnih držav. In mi, stari fantje in dekleta iz Goričan, smo k temu nekoč po svoje pripomogli. Tradicija in izročila so pomembnejša, kot je videti na prvi pogled.

Povezujejo sosede in rodove, budijo krajevno in narodno zavest, tako kulturno kot zgodovinsko. In prav je, da je tako.

¹ Razlaga starih izrazov:

ta parkljasti in *ta rogati* je drug izraz za parkeljne, ki naj bi po izročilu imeli rogate in kosmate glave, kozlovim podobne oči in na nogah kozje parklje; *ksiht* pomeni obraz; *larfa* pomeni maska; *šporhet* je narečna beseda za štedilnik; *ror* pa za pečico v štedilniku; *lintver* je ime za hudobca ali šaljiva oznaka za nagajivega otroka.

Lesene maske

Na začetku so bile maske iz blaga kakor tudi papirnate in celo lesene. Iz lipovega lesa sta svoji maski prav umetniško izrezljala Karel Luštrik in zdaj žal že pokojni Brane Zalokar.

Srednji dve maski sta narejeni iz lesa, ostale pa iz poliestrske smole.

Izdelava mask iz poliestrske smole

Milan Jamnik je prišel na idejo, da bi maske izdeloval iz poliestrske smole. Zaposlen je bil pri obrtniku s poliestrsko dejavnostjo, zato mu je bila ta smola glavna surovina za izdelavo. Najprej je iz skupaj zlepljenih petcentimetrskih poliuretanskih plošč naredil osnovo. To je bilo pravzaprav oblikovalsko delo, take osnove v bistvu delajo kiparji. Nato je vse skupaj prevlekel s trimilimetrskim slojem steklenih vlaken, prepojenih s poliestrsko smolo. Ko se je to osušilo, je kalup oziroma negativ razbil in ostala je lupina – maska. Ker so bile maske velike in okorne, je luknje za oči naredil skozi usta maske. Nato jo je še pobarval na zunaj, ponavadi v rdeče-črni barvni kombinaciji. Tu je sprostil svojo domišljijo in nastale so prav posrečene maske, larfe po domače. Dolgo so se sušile, zato jih je moral narediti veliko pred dogodkom. Bile so dovolj grozne, da so se jih otroci bali, pri starejših pa so zbujale nemalo zanimanja.

Izdelava mask po novem

O izdelavi mask v zadnjih letih pa nam je povedal Gašper Knific. Takole gre: najprej se odločiš, kakšno masko hočeš narediti. Vsak zase gre iskat glino – ilovico v gozd. Ta mora biti čim bolj čista in brez kakršnih koli kamnov zaradi lažjega obdelovanja. Potem se začne obdelava gline. Na leseno desko daš glino v velikosti končne oblike in velikosti maske. Najprej pomeriš svojo glavo (širino in višino, da čim bolj ustrezno pride na glavo in da maska ni prevelika), potem se iz tega kupa gline natančno

oblikuje maska: vse ureznine, gube, brada, poševne oči, jezna usta ..., da je natanko tako, kakršna bo potem končna oblika maske.

Potem se okoli deske, na kateri je glinena maska, izdelala lesena ograja, ki bo zadržala mavec, zmešan z vodo, in potem najprej z zelo redkim mavcem lepo preliješ obliko maske iz gline, da se dobro ohranijo vse gube in drobni detajli. Potem zaliješ do konca in počakaš, da se strdi.

Ko je kalup iz mavca popolnoma trd, vendar ne čisto suh, z njega izdolbeš čisto vso glino. Namažeš s kremo za kalupe, da se kasneje poliester in mavec ne sprimeta in je lažje ločevanje poliestra od kalupa. Sledi nanašanje poliestra. Najprej zapolniš vse majhne in globoke gube, da se ohranijo, kasneje pa še naneseš poliestrska vlakna za utrditev maske. Počakaš, da se popolnoma posuši. Ko je trdo, razbiješ kalup iz mavca

in dobiš osnovno obliko maske. Če si natančen, je identična maski, izdelani iz gline. Na koncu masko fino obdelaš: ji dodaš zobe, oči, jezik in roge, nato daš v notranjost peno ter kožo, ki pokriva glavo, nato sledi barvanje in maska je končana.

Dve skupini

Z leti je bilo parkeljnov vse več, tako da je skupina postala prevelika in s tem težko obvladljiva. Padla je pomembna odločitev, da se razdelijo v dve skupini in s tem tudi razdelijo teritorij delovanja. V Vašah so organizirali svojo skupino, tako da je med Goričanci in Vašani obveljal dogovor, da je meja potok, ki teče iz Babje luknje in razmejuje obe vasi za vse merodajna meja, tako da so jo vsi spoštovali.

Stojijo: z leve Vili Kos, Janez Zor, Božo Dolinar, Marjan Petač, Dušan Kuralt, Bojan Gorišek in Sašo Reš.
Čepijo: z leve Mladen Blanuša, Janko Jamnik Žan, Drago Blanuša in Miran Starman.

Na začetku so se fantje zbirali in oblačili pri Milanu Jamnik, nato pri Zorovih, pa pri Kuraltovih pri Petru in Dušanu, kasneje pri Mihevčevih, zdaj pa se zbirajo in preoblačijo v kostume v prostorih TD Goričane - Vaše.

Spori in pretepi

Ni bilo vedno vse samo lepo, tudi do sporov in preteпов je prišlo. Nekoč se je goričanska skupina srečala s Preščani na nekem dvorišču stanovanjske hiše v Novih Vašah in med obema skupinama se je vnel pretep, ki pa ni trajal dolgo.

Tudi na Svetju, ko so bili še ena skupina, so se sporekli s S'ničani – pa bolj sporekli kot stepli. Pa tudi znotraj skupine je prišlo včasih do nesoglasij in tudi ravsa, tako da je bil nekoč zasneženi travnik v Rakovniku skoraj tak kot bojno polje po bitki. Ob vračanju iz Sore so se pač na tak način reševala nesoglasja.

ANEKDOTE IN VESELI TRENUTKI

V Goričanah je bilo kar nekaj hiš, v katerih smo se zelo radi in dalj časa zadrževali. Tako je bilo prva leta pri Dolinarjevih, saj so bili k njim povabljeni tudi od drugod; največ jih je bilo iz Kranja. Bilo je kar nekaj majhnih otrok, še več pa je bilo odraščajočih deklet. »Tole je bilo od Miklavža vse,« je rekel oče Janez. »Drugo bo prinesel Božiček.« Takrat je Miklavž prvič slišal, da ima sodelavca oziroma konkurenta.

Papa Nicol

V novi Dolinarjevi hiši je začasno živel belgijski par z majhnim otrokom. Oba, mož in žena, sta sodelovala pri projektu napeljave plina v naših krajih. Ko je Miklavž potrkal na vrata, je odprl mož, ki ni mogel verjeti, da v socialistični državi hodi po hišah Miklavž. Takoj je poklical ženo in z radostnim glasom in z vzklikom »papa Nicol« jih je povabil v hišo. Ker ni znal drugega jezika kot francoščino, je bil še posebej presenečen, ko ga je Miklavž ogovoril po francosko. Miklavžu je dal v naročje svojega malega otroka in ju slikal z vseh strani, družčina pa je bila postrežena z najboljšim viskijem, kar ga je premogel, pa še v pušico je precej kapnilo.

Pri Djurdji

Zelo radi so se ustavljali pri Djurdji Bergant in njeni družini. Tam je bilo vedno veliko smeha. In kar je najpomembnejše. Vsako leto jih je slikala pred hišo, na slikah so vidni datumi. To je še posebno dragoceno in kar nekaj od predstavljenih fotografij je njeno delo, za kar se gospe Djurdji lepo zahvaljujemo.

Ostanite še naprej z nami

V eni od hiš, ki so jih obiskali, je nekdo praznoval okrogli jubilej. Med gosti je bil tudi priljubljeni televizijec iz Medvod Janez Čuček. Bilo je mnogo smeha, šal in dovtipov. Ko je Miklavž odhajal, se je na vratih obrnil in rekel: »Ostanite še naprej z nami!« Janez in družčina so bili nemalo presenečeni, da je tudi Miklavž »vedel« za njegov znameniti stavek ob koncu TV Dnevnika, kadar ga je vodil. Sprva šok, nato pa gromek aplavz.

Ne glede na vremenske razmere

Prvo leto so bili povabljeni tudi h Kopačevim na ovinek pod gradom. Seveda so jo parkeljni ubrali od gradu direktno po bregu. Pred obhodom je nekoliko deževalo,

zato so imeli blatne čevlje. Miklavž si sprva ni upal v hišo, saj so bila tla sveže očiščena. Bila je namreč sobota. »Kar naprej,« je rekla Francka, družčina pa seveda v kuhinjo, kjer sta se v kotu stiskala bratec in sestra, Jaka in Darja. Bila sta obdarovana in Miklavž je zadnji zapuščal hišo, ki je spominjala na asfalt pred sveže zorano njivo. »Bilo je vredno,« je še zašepetala Miklavžu Francka in se spet lotila čiščenja.

Miklavž na mopedu

Nekoč so parkeljni po končanem obhodu Goričan odšli kar direktno k Bencaku v Medvode, da bi v veseli družbi povečerjali. Eden od fantov iz Goričan tisto leto ni hodil s skupino, spremljal pa jih je z mopedom v Medvode. Ker je bil Miklavž že star in temu primerno utrujen, ga je ta fant peljal na mopedu. Seveda sta izkoristila priložnost, da se pokažeta ljudem, ki so se vozili skozi Medvode – vozila sta se od bencinske črpalke do mostu čez Soro in to kar nekajkrat. Ljudje so ustavljali avtomobile, ploskali in se čudili motoriziranemu Miklavžu. Slikovnega materiala od takrat žal ni, saj se je vse to dogajalo še v prejšnjem stoletju, ko še ni bilo mobilnih telefonov. Videti pa je bilo enkratno.

Kar nekaj anekdot je še. V njih so nastopali maskirani fantje, ki so ta večer doživljali lepe trenutke pa najsi je bilo podkrepljeno z maligani ali pa so bili veseli, če so videli deklico na vasi, ki jim je bila še posebno všeč.

**FANTJE, KI SO SE V VSEH TEH LETIH ZVRSTILI V
MIKLAVŽEVI VLOGI:**

Marko Sušnik, Milan Jamnik, Marjan Petač, Peter Kuralt, Marko Strušnik, Rok Luštrik,
Matej Sušnik, Aljaž Dežman, Uroš Knific, Jaka Peklaj, Gašper Bokan, Boštjan Luštrik.

Marko Sušnik

Milan Jamnik

Marjan Petač

Peter Kuralt

Marko Strušnik

Rok Luštrik

Matej Sušnik

Aljaž Dežman

Uroš Knific

Boštjan Luštrik

ZLATA TRADICIJA MIKLAVŽEVANJA V GORIČANAH

MIKLAVŽEVANJE
V
SLIKAH

05.12.2008

05.12.2010

NOČ PARKELJNOV V GORIČANAH

Začetki segajo v leto 2010, ko so goričanski parkeljni odšli na ogled prireditve Srečanje parkeljnov treh dežel v Podkoren. Na tej prireditvi so vsi ugotovili, da si nekaj podobnega želijo v svojem kraju. Po druženju z domačini so se že tega leta dogovorili, da bo skupina Goričanski parkeljni v letu 2011 nastopila na prireditvi v Podkorenu. Sledile so celoletne priprave na nastop, saj je bilo treba urediti maske in kostume, si izmisliti točko, s katero bodo naredili pravi spektakel. Po mnogo pogovorih in dopisovanjih so fantje iz Goričan in Podkorena postali pravi prijatelji. Vsi so se veselili nastopa v Podkorenu. Ko je bil nastop mimo, pa je v vseh zagorela močna želja po organizaciji tovrstne prireditve v Goričanah. Prijatelji iz Podkorena so jih pri tem zelo spodbujali: brez njihove pomoči prve prireditve v Goričanah ne bi izpeljali.

Prva Noč parkeljnov v Goričanah

V letu 2012 se je zgodilo nekaj nadvse pomembnega. Tisto leto je bila prvič organizirana prireditev z naslovom Noč parkeljnov v Goričanah. Do tedaj skupina Goričanskih parkeljnov ni delovala pod okriljem nobenega društva, saj se je v njej združilo le nekaj posameznikov, ki so organizirali vsakoletne obhode 5. decembra. Za organizacijo tako velikega in odmevnega dogodka pa je moralo stati društvo. Edino društvo v Goričanah pa je Turistično društvo Goričane - Vaše, v katerega se je tisto leto včlanilo več kot 25 novih članov. Že v začetku leta 2012 so se začele velike priprave na dogodek.

Te priprave so zahtevale celovit pristop. Poskrbeti je bilo treba za gostinski del prireditve, soglasja lastnikov parcel ob prireditveni trasi, urejati in pridobivati dokumentacijo za prijavo prireditve, zapore cest, pridobivati dovoljenja in priskrbeti prostor za nastanitev skupin od drugod in seveda pripraviti prostor za osrednjo prireditev. Treba je bilo tudi dobiti dovolj prostovoljcev, ki so pomagali, da je bila prireditev izpeljana kar se le da dobro. Med drugim so pomagala tudi medvoška gasilska društva.

Vodja prireditve

Znotraj društva je bilo treba najti tudi vodjo prireditve. Prvo Noč parkeljnov v Goričadah je vodil Uroš Knific, ki je s pomočjo drugih članov odlično izpeljal prvo prireditev. Na prireditvi je nastopilo 120 parkeljnov iz Slovenije, Avstrije in Italije. Udeležilo pa se je okrog osemsto obiskovalcev, ki so bili nad prireditvijo zelo navdušeni. Pred začetkom priprav na drugo noč parkeljnov se je zamenjal tudi vodja prireditve. V velike čevlje je leta 2013 stopil Nejc Bergant. Potrebni je bilo veliko več priprav, saj so takrat prevzeli na lastna pleča tudi celotno gostinsko ponudbo. Prireditev pa je tudi zrasla, saj je bilo dvesto nastopajočih in si jo je ogledalo že okoli dva tisoč obiskovalcev.

Pred tretjo nočjo parkeljnov se je zopet menjal vodja prireditve. To je postal Jakob Knific, ki sedaj že pet let vodi prireditev, ki iz leta v leto raste, tako po številu nastopajočih, ki jih je sedaj že prek 450, kot tudi po številu obiskovalcev, ki jih je okoli osem tisoč.

V slogi je moč

Največja tradicionalna etnološka prireditev v občini Medvode je živ dokaz, da je v slogi moč. Za njeno izvedbo skrbi kar nekaj članov Turističnega društva Goričane - Vaše vse leto, na dan prireditve jim na pomoč priskočijo prijatelji in prostovoljci, člani društev ter nekatera gasilska društva iz medvoške občine. Skupno sodeluje na prireditvi več kot 150 prostovoljcev in brez njih nikakor ne bi bilo tisoče zadovoljnih obrazov obiskovalcev, ki vsako leto pospremijo mimo hod strašljivih peklenščkov, čeprav vremenske razmere prireditvi niso bile vedno naklonjene. Zahvala gre tudi vsem stanovalcem ob trasi, ki potrpežljivo dajo soglasje za izvedbo prireditve.

Dogodek povezuje mladino. Pred drugo nočjo parkeljnov so se organizirali in uredili prostore, jih prebarvali in si ustvarili t. i. »PEKÚ«, v katerem se člani turističnega društva družijo in »kujejo« nove ideje.

Vsa leta pa je bil poseben izziv finančna pokritost prireditve. Noč parkeljnov je velik dogodek, kar zahteva tudi visoke stroške, za katere pa vsako leto priskočijo na pomoč številni donatorji, sovaščani z opravljenimi raznoraznimi uslugami, del prireditve pa pokrijejo tudi s sredstvi občine Medvode, od katere sredstva prejmejo preko razpisa.

Logotip

Pred prvo nočjo parkeljnov je bilo treba za dogodek pripraviti grafično podobo, ki se je uporabljala za vsa oglaševanja. Pri pripravi prvega reklamnega gradiva je pomagala slikarka Andreja Eržen.

Po dobro izpeljani prvi Noči parkeljnov v Goričanaah pa se je zamenjal tudi logotip dogodka, kateri je v uporabi vse do danes.

Logotip 1. Noči parkeljnov

Logotip Noči parkeljnov

Oglaševanje prireditve

Treba je bilo izpeljati obsežno akcijo obveščanja s plakati in obiskovanjem medijev, kot so: radio Sora, medvoška kabelska televizija, nacionalna TV in POP TV. Po več uspešnih prireditvah ni več potrebno tako agresivno oglaševanje, saj je Noč parkeljnov v Goričanah dobila pomembno mesto v slovenskem kulturnem prostoru na področju ohranjanja ljudskih običajev v okviru nesnovne kulturne dediščine.

5. Noč parkeljnov v Goričanah

**SOBOTA
19.11. ob 18h**

Zabavali vas bodo
veseli
SVATJE

I FEEL SLOVENIA sotočje Projekt sotočja Občina Medvode

Turistično društvo
GORICANE - VAŠE
info.goricane@gmail.com

SLOVENIJA HRVAŠKA ITALIJA AVSTRIJA

6. Noč parkeljnov v Goričanah

**18.11. SOBOTA
ob 18h**

**Dejan Vurjak
& Brendijeve barabe**

Turistično društvo
GORICANE - VAŠE
info.goricane@gmail.com

SLOVENIJA HRVAŠKA ITALIJA AVSTRIJA ŠVICA sotočje Projekt sotočja Občina Medvode

7. Noč parkeljnov v Goričanah

**24.11. SOBOTA
ob 18h**

**Marko Vozelj
in Mojstri**

Turistično društvo
GORICANE - VAŠE
info.goricane@gmail.com

SLOVENIJA HRVAŠKA ITALIJA AVSTRIJA ŠVICA sotočje OBČINA MEDVODE Projekt sotočja Občina Medvode

8. Noč parkeljnov v Goričanah

**SOBOTA
23. 11.
ob 18. uri**

**POSKOČNI
muzikanci**

**ŠOTOR –
VSTOP PROST**

OGLED sprevoda parkeljnov – 3 EUR
Otroci do 10 let BREZPLAČNO

Turistično društvo Goričane–Vaše
E-pošta: info.goricane@gmail.com

SLOVENIJA HRVAŠKA ITALIJA AVSTRIJA ŠVICA OBČINA MEDVODE

Oglasni video

V Babji luknji, votlini v Goričanah, so posneli oglasni video, ki so ga predvajali v napovedniku prve prireditve. <https://www.youtube.com/watch?v=VJ5ZWusD0Ws>
Direktor fotografije: Žiga Kovač, snemalca: Max Petač in Žiga Kovač, montaža: Matej Sušnik, asistent režije: Žiga Mrak. Posneto v Babji luknji v Goričanah, oktobra 2012.

Medijski odzivi

Prireditvev je dobro medijsko podprta že od začetka. Vsako leto jo v svoj program umestijo skoraj vsi večji slovenski mediji. Prireditvev ima zanimivo tematiko, saj se dotakne slehernega človeka, ki ima na ta običaj dobre ali slabe spomine. Zaradi tega in pretekle dobre izpeljave so bila vrata prireditvi v medijski prostor široko odprta. Raznorazne promocijske aktivnosti so se odvijale na RTV Slovenija, v poročilih, v oddaji Dobro jutro, kjer je skupina Goričanski parkeljni vsakoletni gost, na Radiu 1, radiu Gorenc, radiu Veseljak, radiu Sora, radiu Hit, radiu Antena ter na Planet TV, POP TV, TV Medvode ...

Pred drugo Nočjo parkeljnov v Goričanah so v oddaji Vid in Pero šov nastopili tudi parkeljni in so bili prava senzacija.

Na Miklavžev god leta 2015 so člani TD sodelovali v radijski oddaji Sledi časa na prvem programu Radia Slovenija:

<https://radioprvi.rtv slo.si/2015/12/parklji-grozljive-miklavzeve-sence/>.

V oddaji Dobro jutro

V oddaji Vid in Pero šov

Planet TV

Radio 1

Vsako leto se Turistično društvo Goričane - Vaše v okviru Turistične zveze Medvode predstavlja tudi na sejmu Alpe Adria v Ljubljani. Na sejmu se poleg ostalih prireditev daje velik poudarek prireditvi Noč parkeljnov v Goričanah. Na stojnici so vsako leto razstavljene maske, ki privabljajo pozornost mimoidočih, ki kažejo veliko zanimanje za prireditev.

Tehnična izvedba

Tehnične priprave na izvedbo potekajo v tednu pred prireditvijo. V torek ali sredo pred nočjo parkeljnov pridejo postaviti šotor velikih dimenzij, ki sega od desnega kri-la zgradbe KS pa vse do ceste, tako da je en vogal na umetnem podstavku v neposredni bližini asfaltirane ceste. Kakšen dan prej se postavi tudi ozvočenje in osvetlitev trase mimohoda v dolžini osemsto metrov. Te postavljene pripomočke je seveda treba varovati in tu stopijo skupaj možje iz vasi, ki vršijo predvsem nočno varovanje. Že dan prej ali dopoldne pred prireditvijo se postavi ogromen šank, klopi in mize se razdelijo po prostoru, tako da je vse pripravljeno za žur.

Na sam dan prireditve se postavijo točilne hišice, tako imenovani jurčki, v katerih brhka dekleta poskrbijo v glavnem za gašenje žeje. Za hrano poskrbi zunanji izvajalec, ki s svojo ekipo ustvarja okusno hrano, predvsem jedi na žaru, kakor tudi hrenovke, kranjske klobase, pomfri in palačinke. Postal je že legendaren spremljevalec te velike goričanske prireditve – to je nepogrešljivi Pečko iz Rakovnika.

Trasa prireditve

Najprej je prireditev potekala po goričanskem klancu s ciljem pri prireditvenem šotoru na ploščadi pred KS. To je zadostovalo za nekaj let, potem pa je postala prireditev prevelika za to obliko delovanja. Zdaj že nekaj let sprevod krene od podjetja Cementni izdelki Jarc v Vašah, ki prirediteljem velikodušno ponudi gostoljubje starta, preoblačenja in parkirišča gostujočim skupinam. Nato gre sprevod razigranih parkeljnov po klancu navzgor mimo gradu, kjer je po ozvočenju predstavljena vsaka skupina. Ker je prireditev mednarodna, napovedovalec v več jezikih – slovenskem, nemškem, italijanskem, hrvaškem in angleškem, napove skupino v jeziku kraja, od koder prihaja. Potem se trasa prevesi navzdol po klancu vse do Mraka, kjer jih prevzame avtobus in pripelje na izhodišče v Vaše.

Mednarodno sodelovanje

Vsako leto povabijo več kot 120 skupin parkeljnov iz osmih držav. Pri tem pomaga Jože Mohar, član TD, ki dobro govori nemško. Predstavijo se skupine iz Sore – Sorške hudobe, ki vsako leto pripravijo poseben program, parkeljni iz Zbilj, Hraš, Moš, Preška hudobija, Parkeljni iz Brodov, iz Železnikov, iz Kanala ob Soči. Posebno pozornost pritegnejo parkeljni iz Podkorena, znani po tem, da se zlasti radi najprej grozeče približajo damam, nato pa jih prijazno pobožajo s sajastimi rokavicami. Poleg slovenskih so bile še skupine iz avstrijskih Oberdörfa in St. Jakoba, italijanske Tablje (Pontebba), iz Švice in hrvaškega Sv. Martina na Muri.

Nastop skupin

Parkeljni v mimohodu predstavijo maske in opremo svojega kraja, s tem pa tudi zgodovino in navade. Velikokrat pa običaj oblačenja v hudobce prehaja iz roda v rod, z dedov in očetov na otroke in vnuke. Teža kostuma presega trideset kilogramov, pod masko vlada neznanska vročina, za rjojenje in strašljive podvige pa je treba imeti kar dovolj kondicije.

Obiskovalci

Kulturno-etnološko prireditev, ki ohranja dolgoletno zgodovino miklavževanja v Goričanah, vsako leto obišče več tisoč obiskovalcev, ki si lahko ogledajo prikaz starih običajev in predstavitev kulture in navad. Na prireditvi se skupine parkeljnov predstavijo obiskovalcem v obliki mimohoda, kjer vsaka s svojo točko pričara pravi spektakel.

Po nastopu sledi zabava

Po preoblačenju pa skupine – sedaj v prepoznavnih jopičih vsake skupine – pridejo na prireditveni prostor, kjer ob bučni podpori svojih navijačev prejmejo plakete za udeležbo. Za pijačo in hrano je poskrbljeno tako za udeležence spreveda kakor tudi za gledalce. Ob zvokih priznane glasbene skupine pa zabava oziroma rajanje traja pozno v noč – skoraj do jutra. Do sedaj so nas zabavale sledeče skupine: Veseli svatje, Dejan Vunjak in Brendijeve barabe, Marko Vozelj in Mojstri.

Po zabavi pa pospravljanje

Moramo omeniti tudi to: ko gre zabava v zgodnjih jutranjih urah h koncu, se začne pospravljanje in čiščenje. Tu sodelujejo v glavnem vsi razpoložljivi prostovoljci in sokrajani, tudi tisti, ki so imeli redarske funkcije na prireditvi. Naslednji dan ali pa dan kasneje na prireditve spominjata le prazen velik šotor in od gledalcev pohojena trava, če seveda v tem času kraja prireditve ne pobeli sneg, kot se je že tudi zgodilo.

Gostovanja

Od leta 2012 dalje je skupina Goričanskih parkeljnov povabljena na številna gostovanja, tako doma kot tudi v tujino. Že od takrat se z veseljem udeležujejo gostovanj v Podkorenu in v Kanalu ob Soči. Tam sta edini tovrstni prireditvi pri nas, v tujino pa hodijo v italijansko Pontebbo, Coccau, avstrijski Oberdorf ter v hrvaški Sveti Martin na Muri.

Ob teh priložnostih se organizira avtobusni prevoz in poleg skupine parkeljnov se gostovanja radi udeležujejo ostali člani turističnega društva, pa tudi prostovoljci.

Dobrodelnost

Goričanski parkeljni so med Nočjo parkeljnov v Goričanah in potepanjih po sosednjih državah s svojim strašenjem porednih otrok (in odraslih) ustvarili nekaj dobička. Po posvetovanju s strokovno službo so presežna sredstva v anonimnosti izročili materialno ogroženim občanom oziroma njihovim družinam ter jim na ta način zaželeli vesele praznike in srečno novo leto.

NOČ

PARKELJNOU

U

GORIČANAH

2012 - 2018

GORIČANE

Idejo, da se zaznamuje 50-letnica miklavževanja, je dal Marko Sušnik. Ekipa TD Goričane - Vaše v sestavi: Jakob Knific, Štefan Rogelj, Vida Bališ, Gašper Knific, Gašper Bokan, Marko Sušnik in Jelka Sušnik se je lotila dela. Brez arhivskih fotografij miklavževanj ge. Djurdje Bergant, te knjige ne bi bilo. Hvala vsem za čas, ideje in potrpljenje.

Viri in literatura:

Niko Kuret, Praznično leto Slovencev, druga knjiga, 1989

dr. Pavle Zablatic, Čar letnih časov, 1984

Daniela Jaklič, Izdelovanje mask parkeljnov v Goričanah, seminarska naloga, 2016

Slovenske pravljice; zbrala in uredila Jana Unuk, 2002,

https://sl.wikipedia.org/wiki/Sveti_Miklav%C5%BE_in_parkelj

http://www.kapitelj.com/sveti_nikolaj_miklavz_6.december.html

https://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/0354-0316_5_kuret_sredozimske.pdf

© Turistično društvo Goričane - Vaše

Koordinator projekta:

Jelka Sušnik

Besedilo:

Marko Sušnik, Milan Jamnik, Dominik Lapanja, Gašper Knific, Jakob Knific,
Boštjan Luštrik

Fotografije:

Djurdja Bergant, Žiga Živulovič jr./Bobo, Borut Živulovič/Bobo, Peter Košenina,
Miro Majcen, Dominik Lapanja, Drago Blanuša, Milan Jamnik, Marko Sušnik,
Peter Kuralt, Karel Luštrik, Borut Zor, Jasna Kralj, Max Petač

Lektorirala: Marjeta Žebovec

Prelom: Franci Kastelec

Tisk: MediaPrint

Naklada: 250 izvodov

Izdajo knjige je sofinancirala tudi občina Medvode

Goričane, 2019

CIP - Kataloški zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

398.332.412(497.4Goričane)

ZLATA tradicija miklavževanja v Goričanah / [besedilo Marko Sušnik ... [et al.] ;
fotografije Djurdja Bergant ... et al.]. - Goričane : Turistično društvo Goričane - Vaše,
2019

ISBN 978-961-290-571-2

1. Sušnik, Marko, 1954-

COBISS.SI-ID 302404096